

EELDE-PATERSWOLDE

GROEN

NUMMER 71

NAJAAR 2018

Bestuur IVN Eelde-Paterswolde

Voorzitter	Leo Stockmann Anemoonweg 40 9765 HG Paterswolde	e-mail: glstockmann@hotmail.com tel: 050-3095304
Secretaris	Hannie Koeleman- Lusink Hemstukken 32a 9761KM Eelde	e-mail: koeleman95@home.nl tel: 050-3095807
Penningmeester	Henk von Eije Burg. Legroweg 8 9765 AE Paterswolde	e-mail: voneije@gmail.com tel: 050-3092973 banknummer NL59INGB0000820257
Lid	Aafke Pot-Ellen Zuurstukken 76 9761 KN Eelde	e-mail: aafkeellen@gmail.com tel: 050-3095518

Werkgroepen en contactpersonen

Bomen, ruimtelijke ordening en milieu:	Tineke van den Berg	3094337
Publiciteit:	Leo Stockmann	3095304
Planten:	Ferry Wilkens	3092348
Vogels:	Leo Stockmann	3095304
Jeugd:	Aafke Pot	3095518
Vlinderkampje:	Tineke van den Berg	3094337
	Jille Eilander	3091918

Voorwoord

We hebben een lange periode van warm weer en droogte meegemaakt deze zomer. Het werd tenslotte bijna overal aan de natuur zichtbaar. Planten hebben minder uitbundig gebloeid, wat natuurlijk ook nadelig moet zijn geweest voor nectar- en stuifmeel verzamelende insecten. Insecten- etende vogelsoorten als zwaluwen kunnen in de problemen zijn gekomen. Voor zichzelf en zeker ook voor hun jongen. Of zo'n zomer uitzondering is geweest of een voorbode van meer zullen we moeten afwachten. En wat precies de gevolgen voor de natuur zijn geweest, zullen we spoedig gaan lezen in de natuurtijdschriften.

Een tuin kan veel kijkgenot opleveren. Anne van der Zijpp heeft de afgelopen periode in zijn tuin bijzondere aandacht besteed aan insecten. Voor deze Groen heeft hij daarover een verhaal geschreven en prachtige foto's gemaakt. Honingbijenman Frits Kruse kreeg een hele pagina aandacht in *Dorpsklanken* van 19 september. Frits is al 80 jaar bijenhouder! In zijn tuin heeft hij een bijenstal. Het Vlinderkampje en het Bijenbos (als grote tuinen te beschouwen) beheren we ook ten gunste van insecten. O.a. Bertus van der Velde en Anne van der Zijpp hebben al prachtige foto's van talloze soorten gemaakt.

Misschien stimuleert het u uw tuin een insectvriendelijke(re) inrichting te geven. Insecten hebben het nodig.

Deze Groen laat weer een mooie variatie zien van de vele activiteiten die binnen onze afdeling gaande zijn.

Leo Stockmann, voorzitter

Foto omslag: Kolibrievlinder op Vlambloem (Flox) in tuin te Paterswolde. Fotograaf: Anne van der Zijpp.

Inhoudsopgave

Bestuur en werkgroepen IVN Eelde-Paterswolde	2
Voorwoord	3
Inhoudsopgave	4
Activiteitenprogramma najaar 2018-voorjaar 2019	5
Nieuwe statuten en nieuw huishoudelijk reglement	
Willem Zandt en Ep de Boer uit het bestuur	8
Afscheid van jeugdbegeleiders	9
Personalia	10
Verslag Plantenruilbeurs op 21 april	11
Verslag Nationale vogelweekexcursie op 20 mei	11
Verslag lezing door weerman Peter Kuipers Munneke	13
Jeugdnatuurclubs Jeugd 9 – 12 jaar	13
Nieuwe Jeugdleiders gevraagd	14
CRO Eelde en tmaeelde.nl	14
Educatie over bijen in het Bijenbos	15
Verslag lezing en excursie Vleermuizen	17
Slootjesmiddag	18
Verslag Fietsexcursie Klooster Yesse	19
Nieuws van het steenuilenfront.	21
Ooit gehoord van een Pimpernoot?	23
Minder merels door usutuvirus?	26
Insecten in de tuin	28
Huiszwaluwen in Eelde-Paterswolde	34
Op zoek naar de nachtzwaluw	36
Zomereiken Groningerweg	39
Een kostbare bescherming	39
Activiteitenprogramma IVN Vries 2018-2019	41
Onze werkgroepen bestaan uit de volgende medewerkers	43

Activiteitenprogramma IVN Eelde-Paterswolde najaar 2018-voorjaar 2019

(Voor bepaalde lezingen/excursies kan een geringe bijdrage worden gevraagd)

Zaterdag 27 oktober. Nacht van de Nacht

IVN Eelde-Paterswolde organiseert dit jaar geen Nacht van de nacht. Mocht u aan een activiteit mee willen doen dan vindt u op internet of andere media allerlei mogelijkheden in de omgeving.

Zaterdag 3 november. Natuurwerkdag

In ons dorp kunt u voor allerlei klussen aan de slag in het **Bijenbos** aan de Helmerdijk. Werktijd 10.00 – 12.00 uur. Graag aanmelden bij glstockmann@hotmail.com

Maandag 19 november. Extra algemene ledenvergadering

Stemming over de nieuwe **conceptstatuten** en het nieuwe concept huishoudelijk reglement. De oude en nieuwe versies zijn in te zien op onze site. Zie ook bericht elders in deze Groen. Na de discussie en de stemming vertelt **Anne van der Zijpp over Natuur in eigen omgeving**. Zijn verhaal gaat gepaard met fantastische natuurbeelden die hij zelf heeft vastgelegd.

Locatie: Ons Dorpshuis te Paterswolde. Aanvang 20.00 uur.

Donderdag 13 december. Lezing door Edo Hiemstra over wolven in Nederland.

Edo neemt ons mee in zijn verhaal over wolven in Europa, hoe ze zich verspreid hebben. Hoe ze vanuit Duitsland naar Nederland zijn getrokken. Ook in Noord- Nederland zijn al diverse wolven gespot. Hij zal ons vertellen over de bescherming van vee, het herkennen van wolvensporen. Hij legt ons van alles uit over monitoring van wolven in Nederland en Duitsland. Verder weet hij veel te vertellen over wolf en schaap en hoe het zit tussen wolf en mens. Edo Hiemstra is vrijwilliger bij Wolven in Nederland. Hij heeft ervaring met DNA afnemen bij door de wolf gedode schapen. Verder is hij

actief met het nagaan van wolf meldingen in Noord-Nederland. Zelf heeft hij ook in Drenthe (DNA)sporen van de wolf gevonden.

Locatie: Ons Dorpshuis te Paterswolde. Aanvang 20.00 uur.

Vrijdag 28 december. Snertwandeling.

Wandelen en na afloop snert eten (op eigen kosten).

Via e-mail en via lokale media krijgt u t.z.t bericht hierover.

Januari 2019. Over bomenbeleid van de gemeente Tynaarlo, door Maaïke Teekens

Maaïke is beleidsmedewerker ontwikkeling en beheer openbare ruimte. In de loop van januari staat een avond over het gemeentelijk bomenbeleid gepland. Op dit moment is nog niet duidelijk wanneer die zal zijn. Via de IVN-mail en de media brengen we u op de hoogte van de datum, tijd en locatie.

Woensdag 27 februari 2019 Natuur-pubquiz.

Na succesvolle eerdere quizen gaan we er weer voor. Allerlei natuurbelieden en natuurvoorwerpen worden getoond. Kunt u zeggen wat het is? Formeer een groep en doe mee. Wie wordt deze keer de winnaar?

Locatie: Café Theater Boelens, Hoofdweg 83, Eelde

Tijd: 20.00 – 22.00 uur.

Deelname is gratis, consumpties zijn voor eigen rekening.

Opgave van groepen (minimaal 2, maximaal 4 personen per groep) bij aafkeellen@gmail.com Graag vóór 23 februari.

Dinsdag 19 maart. Algemene ledenvergadering.

Op de agenda staat o.a. Definitief besluit nieuwe statuten en huishoudelijk reglement.

Na de pauze spreekt **Dorinda Hijszeler**, medewerker duurzaamheid gemeente Tynaarlo, over onze **ecologische voetafdruk**. Met als interactief onderdeel een **quiz**.

Locatie: Ons Dorpshuis te Paterswolde. Aanvang 20.00 uur.

Nieuwe statuten en nieuw huishoudelijk reglement

Onze verenigingsstatuten en ons huishoudelijk reglement dateren van april 1993. Dat is al van een hele tijd geleden. Het landelijk IVN heeft het modelstatuut onlangs gemoderniseerd en aangepast aan de huidige wet- en regelgeving. De afdelingen kunnen in het kielzog hiervan meedoen. Wij als afdeling Eelde-Paterswolde hebben dat ook gedaan, zowel voor de statuten als, als afgeleide hiervan, het huishoudelijk reglement. Op onze site staan zowel de oude als de nieuwe versies vermeld. U kunt de versies ook opvragen bij onze secretaris Hannie Koeleman. De nieuwe versies zijn nog in concept. Op de extra algemene ledenvergadering, half november, kunt u hierop commentaar geven.

Wat is er veranderd in de statuten voor de afdelingen?

- De statutaire naam van IVN is gewijzigd in IVN Instituut voor Natuureducatie en duurzaamheid. (Let wel: De statutaire naam is niet de ‘roepnaam’. Dat is IVN Natuureducatie).
- De provinciale districten zijn opgeheven en vervangen door regio’s, behoudens district Limburg.
- De oude verenigingsraad - met 2 vertegenwoordigers per (provinciaal) district - is vervangen door de Landelijke Raad bestaande uit 1 vertegenwoordiger per regio.
- De doelstelling en middelen tot de doelstelling van IVN zijn qua formulering (dus niet inhoudelijk) gemoderniseerd.
- Het modelstatuut is ‘ANBI-proof’ gemaakt, d.w.z. dat de nieuwe statuten erkenning als ANBI niet in de weg staan.
- De procedures voor aanmelding van nieuwe leden zijn aangepast aan de huidige praktijk.
- De regels voor inschrijving in de landelijke ledenadministratie zijn aangepast en in overeenstemming gebracht met de nieuwe privacywetgeving.
- De maximale bestuurstermijn voor afdelingsbestuurders is verlengd naar 2 x 4 jaar (was 2 x 3 jaar). In bijzondere gevallen is verlenging mogelijk.

Willem Zandt en Ep de Boer uit het bestuur

Op de algemene ledenvergadering van 27 maart namen Willem en Ep afscheid van het bestuur. Willem was vanaf 1998 (!) en Ep vanaf 2008 bestuurslid. Beiden hebben zich altijd zeer actief voor de afdeling ingezet. Namens het bestuur prees voorzitter Leo Stockmann hun inzet en overhandigde aan beiden twee vogelboekjes. Aan Willem 'Eieren en hun vogels' (Haringsma) en 'De Kievit' (Roodbergen) en aan Ep 'De Slechtvalk' (Baker) en het boekje 'Spotvogels' (Van Loenen en Geelen). Na de pauze vertoonde Sieds Rienks aan de 27 aanwezigen prachtige natuurplaatjes van Botswana en Namibië.

Willem en Ep, met Leo

foto: Henk von Eije

Afscheid van jeugdbegeleiders

Met veel plezier hebben ze jarenlang de jeugdnatuurgroepen begeleid. Agaath AB al vanaf de oprichting in 1990, Gerbrig Rietema vanaf 2002 en Jan van der Werff vanaf 2009. Alle drie vonden het nu tijd worden ermee te stoppen. Terecht werden ze op 12 september in Het Dorpshuis voor hun inzet beloond. Van Margriet Meijer van Trias (die de werving en de coördinatie van de jeugd tussen 6-8 jaar doet) kregen ze een mooie bos bloemen, van Leo Stockmann van het bestuur van onze IVN afdeling een VVV-bon. Gelukkig zijn er opvolgers voor hen gevonden om de jeugd te begeleiden: Astrid de Jonge (stage vanuit Natuurgidsenopleiding), Sjoerd Jansma, Jolanda van den Bosch en Heidi Doddema. We hopen dat ze zich helemaal thuis voelen bij de jeugd.

v.l.n.r. Agaath, Jan en Gerbrig.

foto: Leo Stockmann

Personalia

Jan Boland. Jan was jarenlang voorzitter van de afdeling IVN Zuidlaren. Hij overleed in Haren op 23 maart 2018. Het bestuur heeft een condoleancekaart gestuurd naar zijn vrouw Ineke.

Klaas van Lubek en Jarig Yska namen eind november 2017 op villa Vosbergen afscheid als beheerders van Vosbergen. Ze zijn 15 jaar als beheerder actief geweest. Zij kregen door burgemeester Marcel Thijsen de 'medaille van verdienste van de gemeente Tynaarlo' opgespeld. Hun opvolgers zijn Willem Rademaker (administratie) en Harm Katoele (boswerkzaamheden).

Willem Stouthamer (KNNV afdeling Groningen) werd voor zijn grote verdienste op plantkundig gebied tot Ridder in de Orde van Oranje-Nassau benoemd. Het lintje werd op Sassenhein uitgereikt door burgemeester Pieter van Veen.

Brood- en banketbakkerij Dunnewind

"De warme bakker:

voor wie van lekker brood houdt"

Hoofdweg 142 - Paterswolde - telefoon 050-3091472
www.bakkerijdunnewind.nl

DRUKKERIJ PRINT STUDIO ZEVEN

De drukker in uw regio

Openingstijden:
maandag t/m vrijdag van 09.00 - 17.00 uur

Mercuriusweg 11
9482 WK Tynaarlo

Tel.: (0592) 54 45 41
info@printstudiozeven.nl
www.printstudiozeven.nl

foto: Fred van der Noord

Verslag Plantenruilbeurs op 21 april

Traditiegetrouw wordt deze beurs gehouden in de tuin van Jopie Kardol aan de Esweg. Het was zomers weer, onbewolkt. Plantjes konden gebracht, geruild en gehaald worden. Dat deden 35 personen, voor een groot deel 'ouwe getrouwen'. Vanuit de tegenoverliggende nieuwe wijk Groote Veen was er nauwelijks belangstelling. Je zou denken dat de bewoners daar toch nog wel wat plantjes kunnen gebruiken. De beurs was aangekondigd in *Dorpsklanken*. Er was een levendige handel in uiteraard een gemoedelijke sfeer. Ook voor koffie en koek was gezorgd. Fred van der Noord maakte foto's van de handel in planten.

Verslag Nationale vogelweekexcursie op 20 mei

Al meerdere jaren organiseert en begeleidt de Vogelwerkgroep van onze afdeling in de maand mei deze excursie. Vennebroek-Friescheveen is meestal de excursielocatie vanwege de grote variëteit: lanen met oude bomen, oud bos, weiland, moerasgebied en een grote waterplas. Die variëteit garandeert

een grote variatie aan vogelsoorten. Ruim 30 personen uit de regio hadden zich aangemeld en zelfs twee uit België. Drie groepen van 10 mensen met elk een begeleider, gingen na een inleidend woordje van mij om 8.00 uur op pad. Het was uitstekend vogelkijkweer: onbewolkt en windstil. De gidsen vertelden over zang en gedrag van de vogels. De meest opwindende waarnemingen waren: een boomklever voor zijn nestholte (meteen aan het begin van de excursie), een mannetje gekraagde roodstaart op het dak van het kantoor van Natuurmonumenten, een witte kwikstaart op hetzelfde dak, met een nog levende meikever in de snavel, een tuinfluiter en zwartkop vlakbij elkaar te horen (hoor het verschil in zang!), een spotvogel, meerdere koekoeken bij elkaar in vlucht, baltsvluchten van een rietzanger, een blauwborst en de visdiefjes op de door Natuurmonumenten geplaatste vloten op de waterplas. In totaal werden in twee en een half uur tijd 46 soorten waargenomen (gespot heet dat in vogelwaarnemingstermen) en erg tevreden deelnemers na afloop. Dat bleek ook uit de reacties die op de site van Vogelbescherming Nederland te lezen waren.

Leo Stockmann

Witte kwikstaart

foto: Fred van der Noord

Deze foto is genomen op Texel

Verslag lezing door NOS-weerman Peter Kuipers Munneke

Het lag natuurlijk in de lijn van de verwachting dat de aankondiging van de lezing aan onze leden/donateurs snel zou leiden tot een volle zaal in het Loughoes. En zo liep het ook. Dat betekende bijna 100 bezoekers op de avond van 7 maart. Ook *Dorpsklanken* was vertegenwoordigd. De weerman bleek een aangenaam en enthousiast verteller. Zijn verhaal over klimaat en weer (toch een complex geheel) bracht hij begrijpelijk over. Over het werk van ‘het weerman zijn’ kon hij serieus en tegelijkertijd luchtig en smakelijk vertellen. Zelfs in de pauze had hij geen rust: geduldig beantwoordde hij de vragen van meerdere personen. Een enorm applaus viel hem na afloop ten deel. We zijn als afdeling de spreker zeer erkentelijk dat hij naar Eelde-Paterswolde wilde komen om zijn verhaal te doen.

Leo Stockmann

Peter Kuipers Munneke spreekt de volle zaal toe. foto: Leo Stockmann.

Jeugdnatuurclubs Jeugd 9 – 12 jaar

Bij de jeugdnatuurclub voor kinderen van 9-12 jaar is er een wisseling van begeleiders.

Martijn Loenen en Annemieke van den Berg van Saparoea hebben afscheid genomen. Het begeleiden van kinderen met spelen en leren in de natuur was

hen op het lijf geschreven. Vooral het wadlopen met Martijn en het sporen zoeken en met gips afgieten zullen we niet gauw vergeten. Gelukkig mogen we aankomend seizoen nog een keer met Martijn het wad op! Het natuurstokje is doorgegeven aan Liesbeth AB en Karin Bokma. Zij gaan samen met Koen Reinders de activiteiten voor deze kinderen organiseren. Deze club komt 1 keer per maand op zaterdagochtend bij elkaar in het gebouwtje in het bos van de Vosbergen. Fijn Liesbeth, Karin en Koen dat jullie met deze kinderen het natuurpad opgaan!

Nieuwe Jeugdleiders gevraagd

In onze beide natuurclubs zitten enthousiaste kinderen die graag buiten zijn en vaak een verrassende kijk op de natuur hebben. Beide groepen kunnen echter niet zonder volwassen begeleiders.

Ben jij graag buiten, geniet je van de natuur en van kinderen? Dan zoeken we jou!

We vragen van jou:

Tijd: Enkele woensdagmiddagen (voor kinderen van 6 -8 jaar) of een aantal zaterdagochtenden (voor kinderen van 9 – 12 jaar).

Overleg: Overleggen met de andere begeleiders om er samen een mooie activiteit van te maken.

We bieden: Enthousiaste teams; Gratis workshops;

Vergoeding van de onkosten;

Ondersteunend materiaal voor de kinderactiviteiten.

En het belangrijkste: Een erg nuttige tijdbesteding, want dankzij jou zijn de kinderen een ochtend of middag buiten bezig geweest (wat erg goed is voor hun gezondheid) en weten ze weer iets meer over de natuur.

Wil je graag meer weten, vraag dan vrijblijvend meer informatie aan bij Aafke:

aafkeellen@gmail.com of bel 06-11787728

CRO Eelde en tmaeelde.nl

Voor de meesten van ons zijn deze letters en site onbekend. Ze hebben wel iets te maken met natuur en milieu. Hoe en wat vraagt enige uitleg. Sinds 2013 is de voormalige Commissie Milieuhygiëne Luchtvaartterrein Eelde opgevolgd door de Commissie regionaal overleg luchthaven Eelde (CRO Eelde). De CRO is een onafhankelijk overlegorgaan, als platform om gebruik

van de luchthaven te bevorderen dat zoveel mogelijk recht doet aan de belangen van de betrokkenen. Zo staat dat mooi verwoord in de Wet Luchtvaart. Leden zijn de provincies Groningen en Drenthe, de gemeenten Haren en Tynaarlo, vertegenwoordigers van inwoners van beide gemeenten, de luchthaven en gebruikers ervan en het IVN Eelde-Paterswolde als natuur- en milieuorganisatie. We vergaderen vier keer per jaar. Wie meer wil weten over de CRO zie de website www.croeelde.nl

Sinds 2015 is het mogelijk via de website www.tmaeelde.nl meldingen te doen over vliegverkeer. Bij hinder kan men zich melden bij het meldingenloket. Op de site zijn alle gegevens te vinden over het toegestane gebruik van de luchthaven, de vliegroutes en de wet- en regelgeving. Ook de overzichten van de klachten bieden inzicht in de overlast.

Als er vragen of suggesties voor onderwerpen zijn, neem contact met mij op via van.den.berg@home.nl

Tineke van den Berg

Educatie over bijen in het Bijenbos

Het in het voorjaar 2016 aangelegde Bijenbos aan de Helmerdijk in Paterswolde is bedoeld om honing- en wilde bijen (en in hun kielzog ook andere beestjes) een aangenaam leventje te bieden. Maar het is ook de bedoeling de kennis van bijen over te brengen aan de bezoekers, kinderen en

volwassenen. In 2017 werden er langs de paden meerdere informatieborden geplaatst en achterop het terrein werd een omheinde bijenstal voor de honingbijen gemaakt. Eind maart van dit jaar kwamen leerlingen van groep 6 van de Menso Altingschool op bezoek. Onder leiding van Agnes Bakker, projectleider van IVN Noord, voerden de kinderen allerlei opdrachten uit. RTV Drenthe kwam opnamen maken die werden uitgezonden in het programma Roeg. Een geslaagd evenement.

Agnes Bakker en kinderen bij het insectenhotel. (Een still van het programma Roeg van RTV Drenthe.)

Verslag lezing en excursie Vleermuizen

Dankzij subsidie van de provincie Drenthe konden de IVN-afdelingen Vries, Eelde-Paterswolde, Zuidlaren en Peize aan het begin van dit jaar elk een batdetector aanschaffen. Namens de afdelingen had IVN Vries de subsidie aangevraagd. Met een batdetector kun je ultrasonische geluiden van vleermuizen omzetten in voor de mens hoorbare geluiden. Ze stoten deze geluiden uit om prooien, veelal insecten, tijdens hun schemer- en nachtvluchten te lokaliseren. Op de avond van 1 september (corsodag in Eelde-Paterswolde) organiseerde

IVN Peize de lezing annex excursie. Reinier Meijer van de Vleermuiswerkgroep Drenthe was uitgenodigd om de lezing te geven in café Ensing. 35 personen, onder wie meerdere kinderen, waren erop afgekomen. Vanuit onze afdeling waren er 6 mensen aanwezig. Onderdelen van de lezing waren onder meer: hoe zit het lijf van een vleermuis in elkaar, welke geluiden maken ze (elke soort heeft haar eigen geluid), hoe vangen ze hun prooien, hoe oud worden ze, waar verblijven ze 's zomers en 's winters, welke soorten heb je in Drenthe en hoe werkt een batdetector? Tegen de schemering gingen we op pad. Er waren meerdere gidsen en genoeg detectoren om in kleine groepjes te gaan wandelen. Wietske Jonker bood zich aan om de kinderen apart mee te nemen. Soorten die we ontdekten: rosse vleermuis, ruige dwergvleermuis, gewone dwergvleermuis (ook even gezien), laatvlieger (prachtig heen en weer zien vliegen boven een weiland), franjestaart, watervleermuis en meervleermuis (kort gezien boven een vijver). Zeven soorten dus. Om 22.00 uur waren we 'weer binnen'. Wilt u de geluiden nog eens horen? Ze zijn te vinden op internet. De combinatie

lezing-excursie op één avond beviel goed. Dat kunnen we vanuit onze afdeling ook wel eens in ons dorp organiseren.

Leo Stockmann

Zoetwaterpissebed

Verslag Slootjesmiddag 10 juni

Waterbeestjes vangen is voor kinderen altijd een feest. Ook deze middag weer. 45 kinderen waren op de activiteit afgekomen, begeleid door hun ouders/verzorgers. Met IVN-schepnetjes werden allerlei soorten beestjes vanaf de rand van de Else van der Laanvijver uit het water getakeld en in met water gevulde bakken en cuvetten gedaan. Zoekkaarten (Wat leeft er in de sloot en Scharrelkids zoekkaart waterdiertjes; beide uitgaven van IVN)) werden nauwkeurig bekeken en bijna altijd kon het gevangen beestje op naam worden gebracht.

Overzicht vangst op de slootjesmiddag

foto's: Leo Stockmann

Ter herinnering: bootsmannetje, schaatsenrijder, schrijvertje, zwemwants, staafwants, pikzwarte watertor, kokerjuffer, poelslak, zoetwatermossel, watermijt, waterpissebed, waterspin, tubifex, en larven van libel, juffer, mug, geelgerande watertor, kleine watersalamander en kikker (het bekende kikkervisje). Extra trots was de vanger van een voorntje!

Uiteraard werden de kinderen ook voorzien van een versnapering. Die hadden ze zeker verdiend voor hun bedrijvigheid.

Natuurlijk zijn de beestjes weer teruggezet in de vijver.

Met dank aan degenen die de gebeurtenis hebben voorbereid en begeleid.

Leo Stockmann

Verslag Fietsexcursie Klooster Yesse, (23 sept. 2018)

De groep bij de Esserwal. Links Hans Punte

foto: Leo Stockmann

Zeven personen fietsten om half tien vanaf het Kampje naar het gehucht Essen tussen Haren en Groningen. Bij het infocentrum over het voormalige klooster Yesse en haar grondbezit werden we opgewacht door gids Hans Punte en de voorzitter van de Stichting Bezoekerscentrum Annemiek Bos. We kregen een inleiding over de geschiedenis van dit cisterciënzer vrouwenklooster, dat daar heeft gestaan van 1215 tot 1594. Daarna stapten we op de fiets voor een 30 km lange fietsroute. Op meerdere punten maakte Hans Punte ons opmerkzaam op de cultuurhistorische en landschappelijke kenmerken in relatie tot het kloostergebeuren. Verrast werden we door de

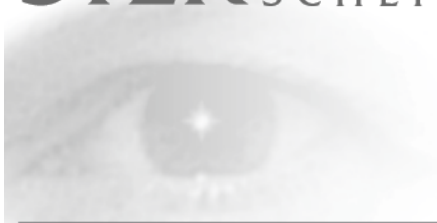
landschappelijke schoonheid van de Hunzezone in het industriegebied van Groningen. Dankzij koppigheid van boer Thies Dijkhuis is deze zone ontkomen aan bebouwing! Nu beheert Het Groninger Landschap dit. Een hoogholtje over de Hunze is naar de boer vernoemd: Diekhoestertil. Geleidelijk aan kregen we te maken met steeds meer regen en de temperatuur daalde naar zo'n 10 graden. Enkele deelnemers kregen het te koud en haakten voortijdig af. We waren inmiddels bij de kerk in Haren aangekomen. De volhouders gingen nog mee naar Polder Hemmen en Dilgt met de Helpermaar en naar de Hoornschedijk. De boeiende tocht is beschreven in het boekje 'Klooster Yesse tussen Hunze en Drentsche Aa; Op de fiets langs Yesses kloostergoed'. Voor € 6,- te verkrijgen bij het infocentrum. Zeer aan te bevelen.

Leo Stockmann

The logo for 'Fietse' is written in a bold, black, italicized script font.The logo for 'Fietse Fietsshop Paterswolde' is a black rectangle with a white gear-like border on the left side. Inside, the text 'Fietse Fietsshop Paterswolde' and 'Hoofdweg 179A' is written in white sans-serif font.

Fietse Fietsshop Paterswolde
Hoofdweg 179A

WWW.FIETSE.NU

The logo for 'STER ACCOUNTANTS SCHEIDINGSADVIES' features the word 'STER' in a large, bold, serif font, followed by 'ACCOUNTANTS' and 'SCHEIDINGSADVIES' in a smaller, all-caps, serif font. A faint background image of a human eye is visible behind the text.

STER ACCOUNTANTS
SCHEIDINGSADVIES

Jan Pelleboerplein 1, 9765 BR Paterswolde
Tjalk 14, 9606 RD Kropswolde
Tel. 050 3090233

www.steraccountants.nl

info@steraccountants.nl

www.sterscheidingsadvies.nl

info@sterscheidingsadvies.nl

UW FINANCIËLE HUISARTS

Nieuws van het steenuilenfront.

In het voorjaarsnummer van GROEN mocht ik wat schrijven over de teloorgang van de steenuil in ons buitengebied. We meldden toen ook dat we in januari een nieuwe werkgroep hebben opgericht: Steenuilenwerkgroep EPV, wat staat voor een samenwerking tussen de IVN-afdelingen Vries en Eelde-Paterswolde. Met een oproep voor steun in dit blad en later ook in Dorpsklanken, hebben we nu samen met Vries een groep van ongeveer 15 mensen.

In het vroege voorjaar zijn we op pad gegaan met geluidsapparatuur. Mannetjes steenuilen reageren wanneer het geluid van hun roep wordt afgespeeld. Ze horen een indringer in hun territorium. Nadat we deze plekken hebben vastgesteld, gaan we half april de plekken langs waar we de antwoorden hebben gehoord. We kijken in de broedkasten om vast te stellen of en hoeveel eieren er bebroed worden. De vrouwtjes blijven zitten en kunnen zelfs even van het nest worden getild om hun ring af te lezen. Spelwerk op de site van het ringstation geeft uitsluitsel waar dit vrouwtje ooit geringd is.

Daarna wordt het eind mei/begin juni tijd om de jongen te gaan ringen. Hiervoor roepen we de hulp in van een gekwalificeerde ringer. Zelf hebben we die bevoegdheid niet. Helaas bleek in twee (drie?) gevallen sprake van predatie. Een kast was al in de ei-fase leeggehaald door een steenmarter. In een ander geval bleek een mannetje door een sperwer gepakt te zijn en een

mannetje is mogelijk door een kat te grazen genomen. In de volgende Nieuwsbrief zullen artikeltjes komen over onze belevenissen tijdens dit eerste beschermingsjaar. De Nieuwsbrieven worden geplaatst op de sites van beide IVN-afdelingen en worden verspreid onder de kastbezitters.

Al met al zijn er dit voorjaar 10 jongen geringd. Alle in Bunne en Donderen, want in Eelde-Paterswolde zijn geen steenuilen meer. In Peize zijn drie jongen ongeringd uitgevlogen. De kast was zo oud dat het niet vertrouwd was deze te openen. Inmiddels is de kast door een nieuwe vervangen. Al met al kunnen we vaststellen dat er 13 jongen vliegvlug zijn geworden.

Momenteel is onze ‘core business’: kasten schoonmaken en vervangen door zogenaamde marterproefkasten. Deze zijn zo geconstrueerd dat het voor steenmarters onmogelijk is er naar binnen te dringen.

De bedoeling is de kasten in de kerngebieden te vervangen en dan deze gebieden stapsgewijs uit te breiden en hopelijk zo ook weer steenuilen in Eelde-Paterswolde terug te krijgen.

Onze werkgroep is tijdelijk opgesplitst in vier subgroepen. Met drie tot vier mensen gaan we op pad in Donderen/Yde, Winde, Bunne en Peize. We maken afspraken met de bewoners, plannen de werkzaamheden en verdelen die onderling. De meeste plekken waar ooit kasten zijn opgehangen zijn ons wel bekend, maar we worden toch ook vaak verrast.

Het plaatsen van kasten kan niet op goed geluk gedaan worden, maar moet aan een aantal voorwaarden voldoen. Ook moeten er de nodige veiligheidsmaatregelen getroffen worden, want er wordt op enkele meters hoogte gewerkt. De eerste, nieuwe kasten hebben we gekregen van STUD, de Steenuilenwerkgroep Drenthe. Maar de aantallen zijn bij lange na niet toereikend om op den duur het hele bestand van meer dan 60 kasten te vervangen. IVN Vries heeft een timmergroep die nieuwe kasten maakt en probeert oude op te knappen en aan te passen (steenmarterproef).

In de herfst komt er een sponsoringsactie. We hebben goedgekeurde ladders nodig, valharnassen, touwen en katrollen en natuurlijk hout voor nieuwe kasten. U leest er meer over in Dorpsklanken.

Wat is de conclusie van ons eerste jaar? Zoals de provinciaal coördinator zei: menig beginnende werkgroep kan jaloers zijn op jullie resultaat. Ook is duidelijk geworden dat het beschermingswerk veel tijd en energie kost. Met name in de maanden augustus/september als alle kasten moeten worden gecontroleerd, schoongemaakt en (vaak) vervangen. Elke subgroep onderzoekt ongeveer 15 kasten. Wij zouden heel blij zijn als er nog enkele ‘stoere’ mannen/vrouwen mee zouden willen helpen.

Namens de werkgroep, Anne van der Zijpp

Ooit gehoord van een Pimpernoot?

Liesbeth van Brakel en ondergetekende zagen er een in De Braak. Het is eigenlijk een onopvallend boompje, maar een met bijzondere vruchten. Wij piekerden en zochten ons suf, maar nee, we kwamen er niet achter. Tineke van den Berg wist het wel. Het is de Pimpernoot, ook wel klottenboom genaamd.

Waar in De Braak is deze boom te vinden? Neem de hoofdingang bij de Hoofdweg en loop door tot vlak voor het witte huis. Daar staat hij aan de rechterkant.

Meer weten?

Zie internet.

Greet Geertman

De kleinste Broodfabriek

het brood dat voedt

Korenbloemweg 8 9761CD Eelde
www.dekleinstebroodfabriek.nl www.broodopmaat.nl
info@dekleinstebroodfabriek.nl
0619-503515

Jan Pelleboerplein 17
Eelde-Paterswolde
Telefoon 050-3096818
Fax 050-5260529
info@huizingtotaaladvies.nl
www.huizingtotaaladvies.nl

**Makelaardij
Verzekeringen
Hypotheken**

Huizing Totaal Advies

makelaardij • verzekeringen • hypotheeken

Adfiz
advies en begeleiding

Vos Vision Optiek heeft stijl voor ogen...

EMPORIO ARMANI

ESPRIT

GUCCI

DIESEL

MAISON MARTIN MARGIELA

DOLCE & GABBANA

Vos Vision Optiek combineert de oogzorg van de optometrist met de trends van de toonaangevende modemerken als Esprit, Gant, Dolce & Gabbana, Diesel, Mexx, Ray-Ban etc. Kwaliteit en mode voor uw ogen.

VOS VISION
OPTIEK

Hoofdweg 179^a, Paterswolde www.vosvision.nl
tel. 050 - 309 18 88 | fax 050 - 309 21 44

KOM KIJKERS KIJKEN

**Foto Sipkes
De Verrekijker-
specialist**

**Swarovski
Leica
Zeiss
Bynolyt
Vortex**

Verrekijkerwinkel.nl

SIPKES [●]

**Poelestraat 19
050-312 86 84
Groningen**

fair met flair

wereldwinkel

**Hoofdweg 157a
9765 CB Paterswolde
Tel: 050-3091136**

www.wereldwinkelpaterswolde.nl

Minder merels door usutuvirus?

Begin augustus 2018. We vinden een stervende merel op straat midden op de dag. Dit geeft te denken: twee jaar geleden kwamen toch de eerste berichten van een virusziekte bij merels in Nederland?

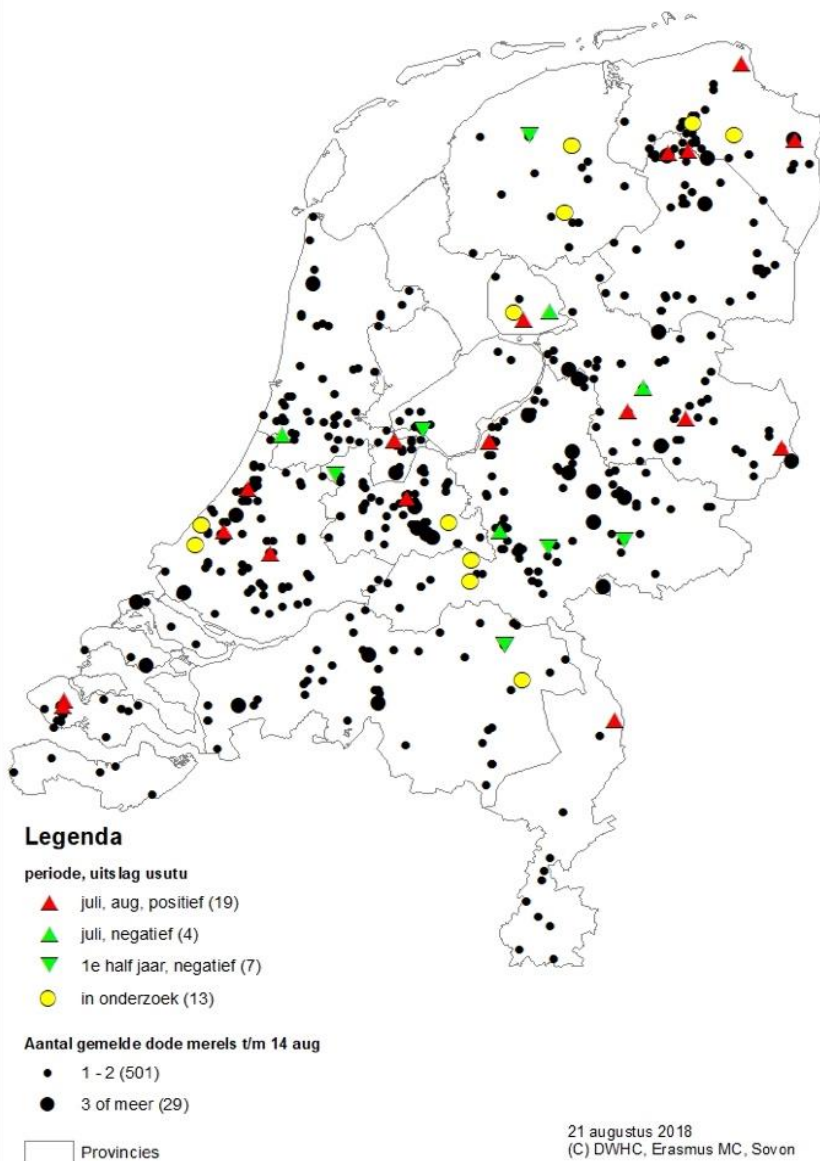
Het afgelopen voorjaar waren er luid zingende merels op de daken en hoog in de bomen van ons dorp te horen. En in de schemer kon je heel wat laag over de grond vliegende merels tegenkomen over de paden en wegen van Eelde-Paterswolde.

We hebben de dode merel meegenomen en goed verpakt in de ijskast gestopt en aangemeld bij het Dutch Wildlife Health Centre (DWHC) van de Universiteit van Utrecht. Wetenschappers waren in deze zojuist overleden merel geïnteresseerd en lieten de merel prompt ophalen voor veterinaire onderzoek. Overigens was deze dode merel die dag niet de enige die opgehaald werd in het noorden voor onderzoek in het midden des lands. Een paar weken later kwam het bericht dat onze Eeldense merel inderdaad aan het usutuvirus is bezweken. Ter nagedachtenis aan het dier is hij, het was een mannetje, gemarkeerd met een rode driehoek op de kaart van usutugevallen in Nederland. Het usutuvirus is slecht nieuws voor met name merels, maar ook huismussen en in gevangenschap gehouden (Lapland-) uilen bezwijken er aan (maar, het houden van uilen is sowieso een slecht idee). Het is onbekend of een besmette merel met ziekteverschijnselen nog beter kan worden. Maar aangenomen wordt dat deze merels doodgaan. Aan de hand van de informatie van melders, gaan de meeste merels binnen een paar dagen dood. Het virus wordt door muggen overgedragen en komt oorspronkelijk uit Afrika. Het virus is vernoemd naar de Usutu rivier in Swaziland. Mensen worden zelden ziek van het virus.

Het DWHC licht de symptomen van een zieke merel toe: bij een besmetting van vogels met het usutuvirus kunnen de volgende symptomen worden waargenomen: algehele malaise, sloomheid, 'bol' zitten, niet meer drinken, naar adem happen, spierzwakte (bijv. niet meer opvliegen / alleen nog maar laag blijven en meteen weer gaan zitten), scheefstand van de kop, en evenwichtsstoornissen. Omdat dit beeld ook past bij andere vogelziekten, kan op basis van de ziekteverschijnselen geen uitspraak worden gedaan of de vogel besmet is met het usutuvirus of dat het om een andere ziekte gaat. Mocht je een verse dode merel aantreffen meldt die dan via dwhc.nl/meldingsformulier en laat het a.u.b op waarneming.nl weten wanneer je een levende merel ziet.

Gert Polet, Ina Becker

Gemelde en onderzochte dode merels 2018

Insecten in de tuin

De warme, droge zomer van dit jaar leek een ware insectenzomer te zullen gaan worden. Hoewel ik niet over telgegevens beschik, heb ik de indruk dat de aantallen die ik heb waargenomen in tuinen en buitengebied niet bijzonder groot waren.

Opvallend weinig verschillende soorten vlinders bijvoorbeeld. Al moet een uitzondering gemaakt worden voor de koolwitjes: het groot koolwitje, het klein koolwitje en het klein geaderd witje waren er de hele zomer in aanzienlijke hoeveelheden. In het voorjaar zag ik enkele oranjetipjes. Later zag ik met regelmaat boomblauwtjes. Een onrustig klein blauw vlindertje dat planten in tuinen bezoekt.

Muntvlindertje

Als je muntsoorten, tijm of organum in je tuin hebt, krijg je zeker bezoek van het muntvlindertje. Iets meer dan een centimeter in doorsnee, maar prachtig getekend. Het is een zogenaamd dagactief nachtvlindertje, dat zoals de naam al zegt, ook overdag naar nectar zoekt.

Eenzelfde soort vlinder is het gamma uiltje, dat met een soort Griekse y op de vleugels is getekend. Dit is een trekvlinder waarvan de pop soms hier overleeft

Soms had ik een landkaartje in de tuin en dan wel de zomervariant, want in het voorjaar ziet het vlindertje er anders uit. En ook -zoals bij veel vlindersoorten- zijn mannetjes en vrouwtjes verschillend getekend. Met een goed gidsje of via een eigen foto en een zoektochtje op internet zijn de vlinders gemakkelijk op naam te brengen. Er bestaan ook apps voor de mobiele telefoon (bijvoorbeeld ObsIdentify) om via een foto met je telefoon te weten te komen wat je gezien/gefotografeerd hebt.

In augustus waren er kleine vuurvlinders, een vrij klein, fel rood gekleurd vlindertje. Het groot dikkopje zag ik op het Vlinderkampje.

Bijzonder was een ware influx van kolibrievlinders. Ik hoorde van diverse IVN'ers dat ze bezoek hadden gehad van deze soort. Eind juli/begin augustus had ik ze vrijwel dagelijks in de tuin: een ware belevenis. Al vliegend drinken ze met hun zeer lange zuigsnuut nectar uit vooral buisvormige bloemen (met een grote voorkeur voor flox-soorten bleek mij).

Met enig geluk bleven ze een minuut in je tuin. Het nectar drinken duurt amper een seconde. Zo gaan ze de bloemstruik rond. Soms ook vlogen ze alleen even rond en waren ze zo weer verdwenen. Op een zondagmorgen om een uur of negen had ik er zelfs twee in de tuin, maar even blijven hangen voor een foto was er niet bij. Van alle bezoeken heb ik maar drie keer foto's kunnen maken. Alle andere keren waren ze alweer verdwenen voor ik de camera zelfs maar in handen had. Deze vlinder trekt vanuit Noord-Afrika en Zuid-Europa naar het noorden. Er zijn zelfs waarnemingen bekend tot aan de poolcirkel. De kolibrievlinder wordt eigenlijk elk jaar wel in Nederland waargenomen. Al zijn er grote verschillen in de aantallen: in warme zomers worden er aanzienlijk meer gezien dan in natte. Op de site van de Vlinderstichting is dit in een grafiek weergegeven.

Steenhommel en weidehommel (onder)

Dit jaar heb ik extra gelet op bijen en hommels. Ik wilde ze vliegend fotograferen. Een hele exercitie want van de 100 foto's slagen er maar één of twee. De vliegsnelheid van de insecten is veel groter dan de autofocus van de camera kan bijhouden. Op ons Vlinder kampje huizen in de boorgaten van de gezaagde boomschijven ('het bijenhotel') een aantal wilde bijensoorten. Een heel klein metselbijtje is het delicate tronkenbijtje. Nog geen centimeter groot, brengt hij stuifmeel in zo'n gaatje als voer voor de nog niet geboren rupsjes. Als er voldoende voedsel verzameld is, wordt het boorgat afgesloten met hars van naaldbomen in de buurt.

Tuinbladsnijder

Nog spectaculairder is het gedrag van de tuinbladsnijder. Dit is een behangersbij. Het ongeveer één centimeter grote bijtje knipt letterlijk een zuiver rond stukje uit een blad (van een roos of groot springzaad) en bedekt er de binnenkant van het boorgat mee of sluit er de ingang van de nestholte mee af. Een ware behanger dus.

Bij bloembezoek wordt hiermee het stuifmeel opgevangen. Wanneer de bijtjes bij het nest arriveren, zijn ze van onderen soms helemaal rood, bruin of geel gekleurd afhankelijk van het soort stuifmeel.

Mogelijk wordt het broed van deze bijen gepredeerd door sluipwespen – zoals de opvallend gekleurde goudwesp – die hun eitjes in dezelfde boorgaten leggen. Hun jongen leven dan weer van de larven van de wilde bijtjes. Van de hommels in mijn tuin kon ik met zekerheid de volgende vaststellen: akkerhommel, grote en kleine aardhommel, steenhommel en veldhommel. Bij het determineren is het goed opletten. De geslachten verschillen niet alleen, ook kan de leeftijd van het insect meespelen. De kleur vervaagt bij het ouder worden enigszins en er is ook sleet op de haren, waardoor ze weer op een andere soort kunnen lijken. Bovendien komen er van een soort als de steenhommel ook lichtere en donkere variaties voor. Een goede leidraad vond ik het boekje van het kenniscentrum EIS: Basisgids Hommels, dat integraal op internet te vinden is.

De aantallen juffers en libellen vielen mij ook wat tegen, al is dit natuurlijk subjectief. In het vroege voorjaar waren er enkele vuurjuffers in mijn tuin. Waarschijnlijk toch uitgeslopen uit larven uit het vijvertje, want ik vond larvenhuidjes op de waterplanten. Eind mei waren er wel veel azuurwaterjuffers. Deze bleven allemaal rond het vijvertje hangen, paarden en zetten hun eieren onder water af.

Af en toe kwam er een houtpantserjuffer kijken. Heel bijzonder was de aanwezigheid van een mannetje van de weidebeekjuffer. Deze juffers zie je alleen boven schoon, liefst stromend water (bijvoorbeeld boven de Drentsche Aa).

Azuurwaterjuffer

Het diertje bleef een middag en een nacht. De volgende morgen heb ik hem nog eenmaal gezien en daarna niet meer. Opvallend was dat hij ondanks de beperkte ruimte toch duidelijk maakte dat hij dit territorium had ingenomen, want hij bleef enige tijd zijn vleugels uit- en inklappen.

Van de libelles heb ik alleen de platbuik in de tuin zien rusten (beide geslachten) en een vrouwtje steenrode heidelibel. Eenmaal heb ik de bruine en ook eenmaal de blauwe glazenmaker een rondje door de tuin zien maken en dat was het dan. In augustus maakte de paardenbijter de tuin af en toe onveilig: op jacht naar andere insecten.

Voor mij is het geluid van de zomer 'het kreten' van de gierzwaluw. Maar hét geluid van de hoogzomer is het gezoem en gebrom van insecten. Honingbijen en hommels, maar ook zweefvliegen zoemen: de een meer dan de ander. Er is zelfs een die er zijn Nederlandse naam aan te danken heeft: de bromzweefvlieg. Ik sta steeds verbaasd over de kleuren en tekening van borststuk en achterlijf. De meeste zijn zwaar behaard. Kijk eens naar zo'n hommeltbijvlieg: ze lijken in de vroege zomer roerloos in de lucht te hangen, maar schieten weg als ze gevaar vermoeden. Een doodshoofd-zweefvlieg dankt zijn naam aan de vage tekening op het borststuk, terwijl de pyjamazweefvlieg daar een zwartgeel patroon heeft. Er zijn maar weinig Nederlandse namen voor de vele soorten zweefvliegen (een familie van ongeveer 5000 soorten). De meeste worden alleen aangeduid met hun

wetenschappelijke naam.

Grappig is dat die Nederlandse namen soms helemaal niet lijken aan te duiden wat het kenmerk van zo'n zweefvlieg is. Wat te denken van de blinde bij: niet blind en ook geen bij.

De vliegsnelheid van deze dieren is zo hoog, dat aan fotograferen niet valt te beginnen. Waarschijnlijk wordt de aanwezigheid van water op een of andere manier bespeurd en nemen deze snelle insecten even een kijkje. Alleen enkele juffersoorten blijven hangen, omdat de vijver kennelijk toch groot genoeg is om er hun toekomstige kroost aan toe te vertrouwen. Blijkbaar hebben ze er geen weet van dat er kleine watersalamanders, hun larven en dikkopjes van de bruine kikker huizen.

Eind augustus zat er een vreemd insect op mijn auto. Nog nooit zoiets gezien. Via een foto gedetermineerd als een vedermot en dan waarschijnlijk een hoefbladvedermot. Maar verschillen tussen de soorten zijn moeilijk waar te nemen, zeker als je een leek bent.

Wat heb ik geleerd deze zomer? Dat insecten een meer dan interessante groep wezens zijn. Dat verschillen in verschijnen en gedrag groot zijn, dat ze kennelijk allemaal hun eigen niche hebben en dat ze mijn tuin gebruiken om te onderzoeken of dat mogelijk de hunne is.

Door te fotograferen observeer je gelijktijdig en bij mij versterkt dat de nieuwsgierigheid.

Ik raad het iedereen aan. Ga op een mooie lente- of zomerdag rustig op een stoeltje in uw tuin zitten en kijk wat er allemaal rondom gebeurt. U knapt er echt van op.

Hoefbladvedermot

Tekst en foto's van Anne van der Zijpp

Arends Coiffures

— HAIR DESIGN —

tel. 050 - 309 45 50

Hoofdweg 217, 9765 CG Paterswolde

Schoonheidssalon
Nailstudio

HET EKO HUIS

BIOLOGISCH WINKELN

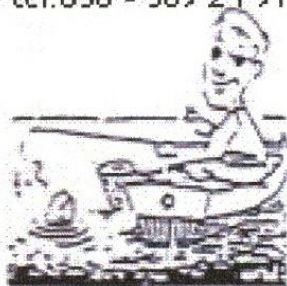
Hoofdweg 77b*, Eelde

*aan parkeerplaats Kerkhoflaan

E. ROLFES

Hoofdweg 176, Paterswolde

tel. 050 - 309 24 91

Ruime sortering:

Hengelsport - Voeders - Zaden

Dierbenodigdheden

Laarzen - Wietzes klompen, enz

FYSIEK DE BAAS

fysiotherapie

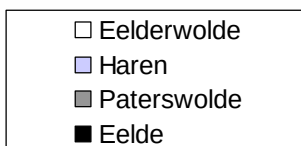
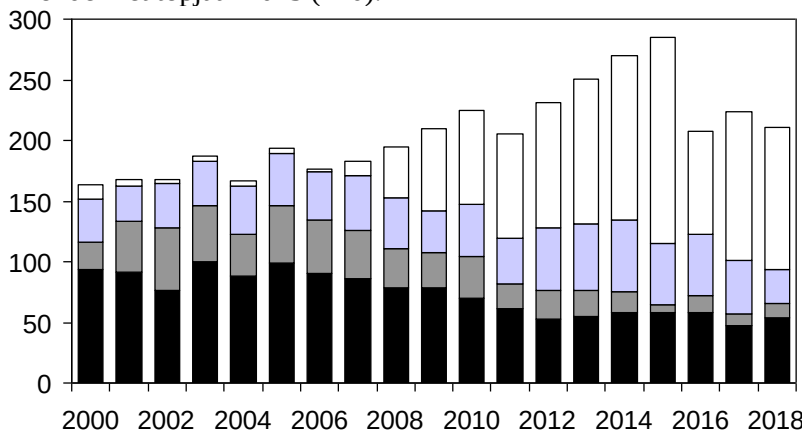
Industrieweg 1 • 9765 BL Paterswolde

Telefoon 050-3090599

Email info@fysiekdebaas.nl

Huiszwaluwen in Eelde-Paterswolde

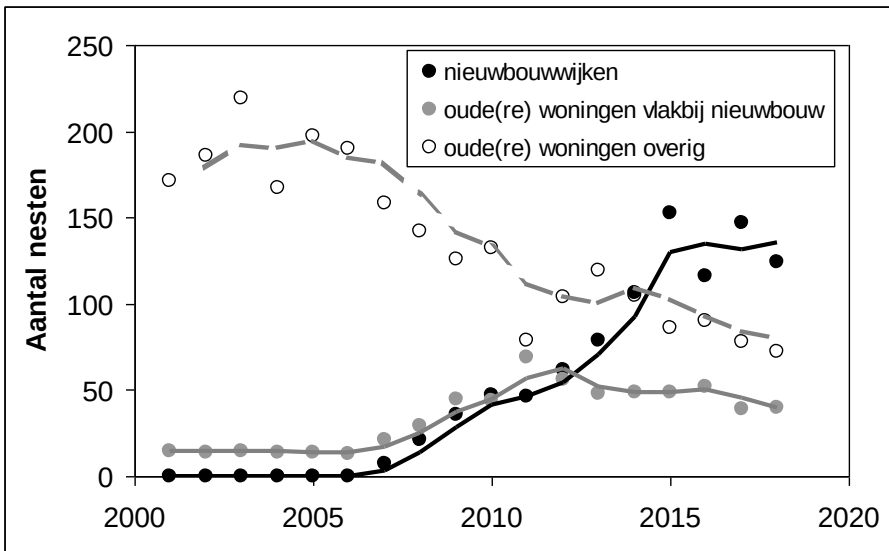
Evenals in voorgaande jaren is ook dit jaar weer het aantal huiszwaluwen geteld. In totaal zijn er 269 bezette nesten vastgesteld. Er zijn een aantal nieuwe adressen ontdekt waar in het verleden niet is gekeken. Om een goed beeld te krijgen van de verandering van de aantallen hebben we geteld hoeveel nesten er zaten op de adressen waar we jaarlijks volgen. Daar zaten minder dan vorig jaar. Sinds 2015 is het aantal huiszwaluwen op deze locaties met 18% afgenomen. Niet overal gaat de verandering even snel (figuur 1). In Eelde en Paterswolde nemen de aantallen al jaren af. Aan de Meerweg in Haren neemt het aantal sinds 2014 ook af. In Eelderwolde fluctueren de aantallen na een jarenlange toename op een niveau rond de 110, ruim onder het topjaar 2015 (170).

Overzicht van het aantal nesten

De laatste jaren zitten met name in de nieuwbouwwijken Groote Veen en in Eelderwolde veel huiszwaluwen. Als we de aantallen in alle nieuwbouwwijken optellen, zien we een sterke toename van de zwaluwen (figuur 2). De laatste jaren fluctueren de aantallen. Bij de oudere huizen vlakbij de nieuwbouwwijken namen de aantallen aanvankelijk toe. Vanaf 2011 is er sprake van een afname. De aantallen huiszwaluwen bij de huizen die verder van de nieuwbouw af liggen laten een sterkere afname zien die ook al eerder is ingezet, namelijk al in 2007, het jaar dat de nieuwbouw in

Eelderwolde is gestart. Mogelijk is een deel van de huiszwaluwen naar deze nieuwe locatie verhuisd. We zijn benieuwd wat volgend jaar ons gaat brengen. Joke en Jeroen Nienhuis, Ep de Boer en Roel Rijskamp

Figuur 2. Het aantal huiszwaluwnesten in nieuwbouwwijken en vlakbij of verder weg van nieuwbouwwijken.

Verslag Op zoek naar de nachtzwaluw

Een wat geheimzinnige vogel. Zeker ook omdat hij zich pas tegen het nachtelijk duister laat horen met een langgerekt mechanisch gesnor. In Drenthe komt de soort op een aantal terreinen voor, o.a. op het Bargerveen en op het Balloërveld. Tijd om eens een excursie naar het Balloërveld over de nachtzwaluw te organiseren. Dat deed de Vogelwerkgroep op de avond van 21 juni. Start bij de schaapskooi Balloo om 21.00 uur. Rinus Dillerop ging mee als gids. Maar soms zit het niet mee. Het was winderig, kil (8 graden, 10 graden kouder dan de avond daarvoor) en af en toe wat regen. Pas aan het eind van de wandeling hoorden we van wat verder weg een of twee nachtzwaluwen. Na afloop besloten we in juli nog eens te gaan. Dat werd de avond van 4 juli. Toen was het prima weer: windstil en 15 graden. We vertrokken zonder gids om 22.00 uur vanaf de kooi. En we hadden succes! Vier, misschien wel vijf nachtzwaluwen lieten zich vanaf 23.00 uur vrij

duidelijk horen. En opeens kwamen twee exemplaren bij elkaar vlak over onze hoofden vliegen, in baltsvlucht (vleugels klapperend). Het duurde maar even, maar het was een opwindend moment. Zo'n tien deelnemers waren weer een bijzondere waarneming rijker.

Leo Stockmann

Nachtzwaluw in de tuin in Eelde Paterswolde

foto: Marleen Koning

Silhouet nachtzwaluw op Balloërveld

foto: Albert-Erik de Winter

Zwavelzwam op eikenboom aan
de Hooiweg
foto: Jannie Rozema

"Florahof" Tuincentrum

Aangesloten bij de Vereniging van hoveniers en groenvoorzieners

Tuinaanleg Beplanting Onderhoud

T.W.Ubels

Burg. Legroweg 34

9761 TC Eelde

tel: 050-3094756/fax: 050-3095236

www.tuincentrumflorahof.nl

Autoschade Herstel
Van Kalker bv

leder zijn vak

Industrieweg 12
9765 BL PATERSWOLDE
T 050 309 25 16
M 06 504 002 00
info@vankalker.nl
www.vankalker.nl

INSTALLATIETECHNIEK

Loodgieterswerken
Dak & Zinkwerk
Electriciteitswerken

Verwarming & Onderhoud
Sanitaire Installaties
Duurzame Energie

Hoofdweg 92

(050) 309 13 21

Zomereiken Groningerweg

Aan het kappen van eiken langs de Groningerweg blijkt nog steeds geen eind te komen. Een eerste kap betrof exemplaren bij de aanleg van de nieuwe brug te Eelderwolde in 2005/2006. Daarna zijn in 2015 vele exemplaren gekapt, nadat ze na aanleg van nieuwe riolering en een vernieuwd fietspad in 2008 behoorlijk waren afgetakeld. In Groen is daarover geschreven. Wel heeft begin 2016 herplant plaatsgevonden, zomereiken aan de Groningerweg en in Eelderwolde ook linden. Maar in februari-maart 2018 zijn er nog eens 15 oude, matig uitziende en enkele jongere eiken gekapt.

Mocht de nieuwe aanplant het goed doen, dan zal het nog wel even duren voordat er weer een lommerrijke situatie ontstaat.

Een stobbefrees aan het werk.

foto: Leo Stockmann

Een kostbare bescherming voor een exotische plant

In de 18e eeuw was het de gewoonte exotische planten uit alle delen van de wereld te halen.

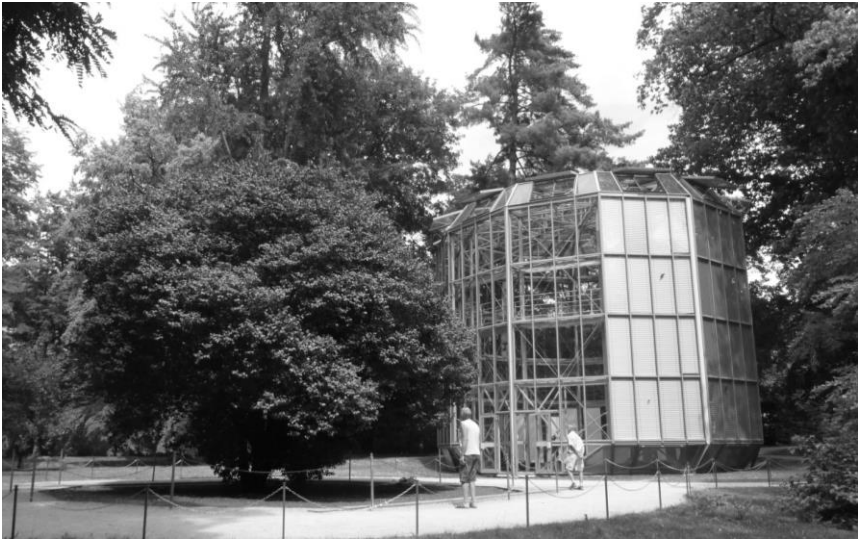
Deze Camelia is in het midden van de 18e eeuw als kuipplant uit Azië gehaald en in 1801 op de huidige plek in het park bij het Schloss Pillnitz nabij Dresden geplant.

Omdat de Camelia niet winterhard is, werd hij met een houten afbreekbare schuur in de winter beschermd tegen de vorst.

Sinds 1992 is er een mobiele glazen kas gebouwd, met een computergestuurde klimaatbeheersing, die in de winter de boom beschermt.

Helaas heb ik de boom niet in volle bloei gezien, maar dat moet fantastisch zijn, getuige de afbeeldingen.

Op de foto ziet u links de Camelia op de voorgrond en een Ginkgo op de achtergrond. De verrijdbare kas staat rechts. Gerbrig Rietema

Elfenbankje, Vosbergen

foto: Leo Stockmann

Activiteitenprogramma IVN Vries 2018-2019

Zaterdag 3 november. Natuurwerkdag in het Holtveen.

Start om 9.00 uur bij de paardenstal aan het zandpad. Einde ong. 14.00 uur.
Aanmelden bij Sipke Sikkens, sikkensvanelk@hetnet.nl of tel. 0592 543497.

Dinsdag 20 november. Lezing over bijen en bermen.

Aanvang 20.00 uur in het dorpshuis “De Pan”, Vries.
Lezing door Ans Lutgerink, IVN Westerveld.

Zaterdag 19 januari. Nieuwjaars/snertwandeling rond Zeijen.

Start om 10.00 uur bij café Hingstman. De wandeling wordt begeleid door de “Zeijer Wiek”. Na afloop een snertmaaltijd bij café Hingstman, kosten € 6.
Aanmelden bij Kor Mulder, kormulder@kpnmail.nl of tel. 0592 544139.

Dinsdag 12 februari. Lezing over gierzwaluwen.

Aanvang 20.00 uur in het dorpshuis “De Pan”, Vries.
Lezing door Johan Tinholt, Dedemsvaart.

Dinsdag 19 maart. Algemene Ledenvergadering IVN Vries.

Aanvang 19.30 uur in het dorpshuis “De Pan”, Vries.
Na de pauze een lezing over steenuilen, door Erwin Bruulsema van de stichting Steenuilen Werkgroep.

Zaterdag 13 april. Wandeling in de “Hondstongen”, Yde.

Tijd: 15.00 tot 16.30 uur, o.l.v. Bram Visch, IVN Vries.

Zaterdag 11 mei. Lezing/excursie “Weidevogelbeheer, topsport in natuurbeheer”.

Lezing door Arjan Hendriks, natuurbeheerder Noord van Het Groninger Landschap. Van 10.00 tot 12.30 uur bij Bezoekerscentrum Reitdiep, Wolddijk 103, Groningen. Opgave: kormulder@kpnmail.nl of 0592 544139.

Donderdag 30 mei (Hemelvaartsdag). Koken uit de natuur.

Van 13.30 tot 16.30 uur bij “Plaats de Wereld”, Westerstraat 26a in Vries.
Van eetbare planten maken we lekkere hapjes die we daarna opeten.
Volwassenen € 10, kinderen gaan gratis mee. Graag vooraf aanmelden: 0592 795340, of info@plaatsdewereld.nl

Natuurlijk

Elke zondag om 10.00 geopend

Super
Supermarkt
Keurmerk

Albert Heijn Paterswolde

Het gemak van boodschappen doen

Onze werkgroepen bestaan uit de volgende medewerkers:

Vogels:	P.Feenstra, M.Hols, J.Kadijk, B.van Manen, J.Meeder, J.Nienhuis,J.Poel, A.J.Pot, S.Rienks, L.Stockmann,W.Zandt, A.v/d Zijpp, N.Smeenge, J.Bokma,, R.Rijskkamp,G.Brink, F.van der Noord Th.Bouwman,R.Dantuma, ,G.J.Oude Booiijk Afdeling Vries: H.Eggenhuizen, J.Fekkes, R.Maring, I. Lodewijks, K.Bouwer, M.van Nieff, B.Visch, A.H.v.d.Meulen, S.Sikkes
Planten:	T.v.d.Berg, F.Nijdam, L.Bierdrager, L.Stockmann, W.Kramer, F.Wilkens, M.de Goeij.G.Thomas, J.Schlaman,N.Jansen, L. van Brakel,B.Burema,M.Koning
Publiciteit:	T.v.d. Berg, L.Stockmann, A.Pot
Brom:	A.AB, E.de Boer, T.v.d. Berg, W. Kramer, W.Jonker,S.Jansma
Jeugd:	T.v.d. Berg, M.de Boer, A.J.Pot, N.Smeenge, P.Feenstra, S.Jansma, J.van den Bosch, AdeJonge, L.AB, K.Bokma, H.Doddema, K.Reinders
Natuurlijke Historie:	Combinatie Ol Eel/IVN J. Eilander, F.Nijdam, A.Trox, G.Rietema, J. Arends, C.Schaafsma, J.K.Westerhof.
Vlinderkampje:	T.v.d. Berg, F.Nijdam, B.v.d.Velde, P. Druiven A.v.d.Zijpp, J. v.d. Werff, J. Steyvers, W.Kramer, J. Eilander, N.Jansen, G.van der Sterren
Bijenbosje:	Leo Stockmann, Bart Kruit (IHP)
Vormgeving Groen:	Gerbrig Rietema: rietema@planet.nl
Redactie Groen:	Leo Stockmann: glstockmann@hotmail.com Martine Harmens: martineharmens@ziggo.nl
Distributie Groen:	Lideke Jorritsma
Advertenties:	Jan van der Werff
Site:	http://www.ivn.nl/eeldepaterswolde
Websitebeheer:	Henk von Eije, Maaik de Goeij, Aafke Pot.